

Asia: VN/37151/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain 20 a §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VM on pyytänyt Verohallinnon lausuntoa koskien erinäisten rahastojen verotusta koskevien säännösten muutoksia. Esityksen tavoitteena on muuttaa rahastojen verovapautta koskevaa TVL 20 a §:ää siten, että se olisi yhdenmukainen EU:n pääoman vapaata liikkuvuutta koskevien vaatimusten kanssa sekä poistaisi verotuksellisia esteitä ELTIF-rahastojen perustamiselle Suomessa. Verohallinto kannattaa muutosesitystä ja pitää sitä toteutuskelpoisena.

Luonnoksessa esitetään TVL 20 a §:ään lisättäväksi uudeksi ulkomaisia rahastoja koskevaksi edellytykseksi se, että rahasto on rekisteröintivaltiossaan verovapaa, käytännössä verovapaa tai läpivirtaava. Nämä kriteerit liittyvät rahastosijoittamisen verovapauden tavoitteeseen Suomessa, joka on luonnoksessa todetusti erityisesti se, että rahastosijoittamiseen kohdistuisi yksinkertainen verotus rahaston sijoittajan tasolla. Tämä on todettu rahastosijoittamisen verovapauden tavoitteeksi myös korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä (ks. esim. KHO 2022:130, kohta 45, ja KHO 2025:52, kohta 48). Ehdotetuilla rahaston rekisteröintivaltion verotukseen liittyvillä edellytyksillä pyritään siten varmistamaan, että myös rajat ylittävissä tilanteissa toteutuu TVL 20 a §:n keskeinen tavoite verotuksen kohdistumisesta yksinomaan osuudenomistajien tasolle.

EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tilanteiden objektiivista rinnastettavuutta arvioitaessa keskeistä on tarkastella soveltuvan kansallisen sääntelyn tavoitteita. Se, että ehdotetut edellytykset liittyvät suoraan säännöksen taustalla olevaan tavoitteeseen, tukee niiden hyväksyttävyyttä EU-oikeuden näkökulmasta. Lisäksi ehdotetut kriteerit vastaavat verotuskäytännössä jo nykyisin sovellettavia edellytyksiä, joita on asetettu yhteisöksi luokiteltaville yhtiö- ja trustimuotoisille rahastoille.

Eräitä huomioita

Ehdotetuissa uusissa TVL 20 a §:n säännöksissä käytetään rekisteröintivaltion käsitettä viitattaessa rekisteröintivaltiossaan verovapaaseen, käytännössä verovapaaseen tai läpivirtaavaan sijoitus- tai erikoissijoitusrahastoon. Sen sijaan säännöskohtaisissa perusteluissa käytetään tältä osin sijaintivaltion käsitettä (luonnoksen s. 38–39). Myös ehdotetussa uudessa erikoissijoitusrahaston voitonjakoa koskevassa TVL 20 a §:n 8 momentissa käytetään termiä sijaintivaltio. Terminologia olisi perusteltua yhtenäistää. Sijaintivaltio voinee määräytyä myös muulla perusteella kuin rekisteröitymisen perusteella, esimerkiksi rahaston johtopaikan perusteella syntyvän yleisen verovelvollisuuden nojalla.

Verohallinnon valvonnan ja ohjauksen näkökulmasta on tärkeää, että hallituksen esityksen perusteluissa kuvataan mahdollisimman tarkasti ne perusteet, joiden nojalla rahaston voidaan katsoa olevan verovapaa, verotuksellisesti läpivirtaava tai muutoin käytännössä verovapaa. Tältä osin Verohallinto esittää seuraavia täsmennystarpeita vielä:

- Luonnoksen mukaan rahaston verovapaudelle edellytykseksi asetettaisiin, että se olisi rekisteröintivaltiossaan verovapaa, käytännössä verovapaa tai läpivirtaava. Tilanteesta, jossa rahasto on käytännössä verovapaa ja säännöstä on tarkoitus soveltaa, voisi antaa esimerkkejä. Miten on ajateltu esim. tilanteita, joissa kyseisessä valtiossa ei ole tuloveroa tai rahasto hyödyntää participation exemption-tyyppisiä säännöksiä sen sijaan, että se olisi erityissäännöksen perusteella verovapaa (ks. KHO 2025:52)?
- Luonnoksen mukaan voitonjakoa koskevan edellytyksen katsotaan täyttyvät, jos 3/4 rahaston tulosta luetaan sen osuudenomistajan tuloksi. Verohallinto esittää, että tämän osalta määritettäisiin ajallisesti, koska tämän tulee tapahtua, esimerkiksi samana tai seuraavana verovuonna. Vertailun vuoksi esimerkiksi Saksassa tulo saatetaan lukea osuudenomistajan tuloksi 15. vuonna siitä, kun se kertyy rahastolle (ks. KVL 6/2026).

Vaikutukset Verohallinnon toimintaan

Muutos aiheuttaa tarpeen päivittää Verohallinnon ohjeita. Lisäksi muutos aiheuttaa tarvetta sisäiselle koulutukselle. Muutoksen voidaan olettaa erityisesti alussa myös lisäävän Verohallintoon tulevien ennakkoratkaisujen sekä asiakaskysymysten määrää. Sopimusperusteisuuden poistaminen ja verovapauden, läpivirtaavuuden tai käytännön verovapauden edellytysten voidaan arvioida luonnoksen mukaisesti lisäävän verovelvollisen selvitystaakkaa ja vastaavasti Verohallinnon selvitystarvetta hieman nykyisestä.

Verohallinnon valvonnan ja ohjauksen näkökulmasta ehdotuksen keskeisin vaikutus liittyy ulkomaisten rahastojen verovapauden arviointiin. Nykyisestä poiketen verovapauden edellytysten

arviointi ei perustuisi ensisijaisesti rahaston oikeudelliseen muotoon, vaan rahaston kotivaltion verokohteluun. Säännöksen soveltaminen edellyttäisi jatkossa tapauskohtaista arviointia siitä, onko rahasto kotivaltiossaan verovapaa, verotuksellisesti läpivirtaava tai muutoin käytännössä verovapaa. Näiden selvitys- ja resurssitarpeiden lisäyksen voidaan kuitenkin arvioida olevan käytännössä vähäistä.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava asiantuntija

Lauri Luukkonen

Luukkonen Lauri
Verohallinto